

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Ključne sastavnice održivog kvalitetnog rada tijekom i nakon oporavka”

(razmatračko mišljenje na zahtjev slovenskog predsjedništva)

(2021/C 517/04)

Izvjestitelj: **Andrej ZORKO**

Zahtjev slovenskog predsjedništva Vijeća:	dopis od 19.3.2021.
Pravna osnova:	članak 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za zapošljavanje, socijalna pitanja i građanstvo
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	7.9.2021.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	23.9.2021.
Plenarno zasjedanje br.:	563
Rezultat glasanja	
(za/protiv/suzdržani):	146/24/54

1. Zaključci i preporuke

1.1. Kvaliteta rada jedna je od temeljnih sastavnica kvalitete života. Potrebno je pridržavati se načela kvalitete rada za kvalitetu života zato što je ono preduvjet održivog društvenog razvoja. EGSO je stoga uvjeren da bi se tom načelu trebala posvetiti posebna pažnja u politikama EU-a jer se moraju spriječiti rizici od nejednakosti, siromaštva, društvene isključenosti i nepoštenog tržišnog natjecanja.

1.2. EGSO je uvjeren da se problemi i izazovi koji postoje u području kvalitete rada trebaju rješavati uzimajući u obzir načela europskog stupa socijalnih prava i ciljeve održivog razvoja iz Programa održivog razvoja do 2030. Potrebno je uzeti u obzir i međunarodne standarde ILO-a o dostojanstvenom radu⁽¹⁾, kao i Povelju Europske unije o temeljnim pravima⁽²⁾. Stoga poziva države članice i socijalne partnere da, u okviru socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja, na odgovarajućim razinama i u skladu s nacionalnim okolnostima utvrde i nađu rješenja za promjene koje je pandemija ubrzala na tržištu rada.

1.3. EGSO smatra da Europska unija i države članice trebaju ambicioznije pristupiti pružanju potpore, koordiniranju i provedbi aktivnih politika tržišta rada uz istodobnu zaštitu temeljnih prava radnikâ i osiguravanje održivog i konkurentnog poslovnog okruženja za poduzeća u globalnom gospodarstvu. Provedba načela socijalne Europe, socijalne pravde i održivog oporavka trebala bi se voditi europskim stupom socijalnih prava.

1.4. Nadovezujući se na iskustvo pandemije u području rada Europska komisija i države članice, uz aktivno uključivanje socijalnih partnera i drugih dionika, mogle bi nadzirati funkcioniranje postojećih uredbi ili ih prema potrebi preispitati i, ako je potrebno, izmijeniti ih, te razviti odgovarajuće politike kojima bi se osigurao dostojanstven i održiv kvalitetan rad. To bi moglo uključivati zaštitu radnika i odgovarajuću organizaciju rada koja vodi do veće produktivnosti i inovacija, uz istodobno promicanje pozitivnih elemenata digitalizacije, uključujući potrebu radnika za digitalnim osposobljavanjem radi promicanja njihove zapošljivosti⁽³⁾. Potrebno je posebno se usredotočiti na zakonodavstvo i politike o umjetnoj inteligenciji i osigurati da svi dionici imaju priliku sudjelovati u donošenju novih rješenja putem savjetovanja i pregovora s radnicima i poslodavcima.

⁽¹⁾ <https://www.ilo.org/global/topics/decent-work/lang-en/index.htm>.

⁽²⁾ SL C 326, 26.10.2012., str. 391.

⁽³⁾ SL C 374, 16.9.2021., str. 16.

1.5. EGSO poziva Europsku komisiju da, posebno u okviru ojačanog europskog semestra i drugih postojećih mehanizama, uspostavi nove mehanizme i/ili ⁽⁴⁾ nastavi utvrđivati srednjoročne i dugoročne potrebe tržišta rada. Time bi se državama članicama, uz aktivno sudjelovanje socijalnih partnera i organizacija civilnog društva, omogućilo da razviju dugoročnije planiranje i provedbu politika zapošljavanja, uključujući planiranje osposobljavanja i cjeloživotnog učenja radnika te pronalaženje rješenja za rješavanje problema nedostatka vještina. Također je važno ojačati javne službe za zapošljavanje i njihovu suradnju s privatnim sektorom kako bi se pomoglo pri učinkovitijoj integraciji najosjetljivijih skupina na tržište rada.

1.6. EGSO ponavlja da aktivne politike tržišta rada moraju biti djelotvorne i ciljane kako bi se postigli dobri rezultati u području zapošljavanja ⁽⁵⁾ te naglašava potrebu da se države članice i socijalni partneri uključe u razvoj aktivnih politika tržišta rada kojima se promiče kvalitetan rad. EGSO naglašava i svoju potporu postupnom pristupu uspostavi zajedničkih minimalnih standarda u području osiguranja za slučaj nezaposlenosti kako bi se osigurao kvalitetan rad u državama članicama ⁽⁶⁾.

1.7. Države članice moraju stvoriti potrebne uvjete kako bi osigurale primjereno sudjelovanje (kolektivno upravljanje) u postupcima osmišljavanja i provedbi politika zapošljavanja ili tržišta rada.

1.8. EGSO potiče države članice i socijalne partnere da ojačaju socijalni dijalog na nacionalnoj razini. Također preporučuje iskorištavanje tradicionalnih sadržaja socijalnog dijaloga kako bi se na njih nadovezali i drugi sadržaji koji su više strateški usmjereni na održivost i rješenja. Primjer za to bilo bi predviđanje budućih potreba poduzeća i radnikâ s određenim kompetencijama i vještinama, zajedničke aktivnosti osposobljavanja radnika, osiguravanje pravednog prelaska na digitalno i zeleno gospodarstvo te uređenje i razvoj uravnoteženih rješenja za rad platformi te slična važna razvojna pitanja.

1.9. EGSO prepoznaje važnost socijalnih partnera i kolektivnih ugovora za održavanje ravnoteže tržišta rada. Primjereno osposobljavanje socijalnih partnera ključno je za daljnji razvoj socijalnog dijaloga ⁽⁷⁾. To se pokazalo kao ozbiljna i odlučujuća točka za daljnji razvoj socijalnog dijaloga koji bi trebao biti usmjeren i na osiguravanje održivog kvalitetnog rada.

1.10. EGSO smatra da bi Komisija i države članice trebale ojačati kapacitete socijalnih partnera i civilnog društva. Potrebno je stvoriti okruženje povjerenja u socijalni dijalog, prepoznati njegovu važnost i pravovremeno uključiti socijalne partnere i ostale dionike u pripremu mjera i u sâm proces donošenja odluka, kad je to prikladno i u skladu s potrebama razvoja. Potrebna je snažan okvir za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima kako bi se na odgovarajući način rješavala pitanja povezana sa zelenom i digitalnom tranzicijom uz istodobno osiguravanje kvalitete rada ⁽⁸⁾.

1.11. EGSO uviđa da bi Mehanizam za oporavak i otpornost mogao pozitivno doprinijeti jačanju i osiguravanju kvalitete rada i uloge socijalnih partnera u njegovoj provedbi. Stoga predlaže Komisiji da održava godišnje sastanke sa socijalnim partnerima i organizacijama civilnog društva kako bi se prikupila mišljenja o provedbi tog mehanizma. Zbog raznolikosti situacija u državama članicama bilo bi smisleno konzultacije provesti odvojeno, a zajednički formulirati smjernice i preporuke za nastavak uspješne provedbe mehanizma.

1.12. EGSO napominje da se Mehanizam za oporavak i otpornost ne bavi izravno sastavnicama kvalitetnog rada te stoga poziva Komisiju da dopuni taj dio mehanizma. Kvalitetan rad ključan je za postizanje ciljeva postavljenih Mehanizmom za oporavak i otpornost. Ne smije se zanemariti ranjive skupine, kao što su radnici na nesigurnim radnim mjestima i mladi radnici, koje je epidemija najteže pogodila.

1.13. EGSO poziva na provođenje istraživanja u cilju strožeg praćenja kretanja na tržištu rada tijekom razdoblja oporavka. Također je potrebno uzeti u obzir promjene u poslovnim modelima koje imaju utjecaj na način obavljanja posla i na temeljna prava radnika te digitalizaciju i uvođenje novih tehnologija, s posebnim naglaskom na nedostatku vještina i tranziciji na tržištu rada. Trebalo bi pažljivo razmotriti i ispitati posljedice za organizaciju rada i druge važne aspekte kvalitetnog rada, uzimajući u obzir pozitivna rješenja i opasnosti brze digitalizacije. Odbor naglašava potrebu za

⁽⁴⁾ Ovisno o situaciji u državama članicama.

⁽⁵⁾ SL C 125, 21.4.2017., točka 3.19.

⁽⁶⁾ Vidjeti SL C 97, 24.3.2020, str. 32. i SL C 429, 11.12.2020., točka 1.6.

⁽⁷⁾ Voss, Eckhard, Broughton, Andrea, Pulignano, Valeria, Franca, Valentina, Rodriguez, Contreras, Ricardo, *Exploring the connections between EU- and national-level social dialogue* (Istraživanje veza između socijalnog dijaloga na razini EU-a i nacionalnoj razini). Luxembourg, Ured za publikacije Europske unije, 2018.

⁽⁸⁾ Primjerice, rezolucija EGSO-a sa sastanka na vrhu u Portu, SL C 286 od 16.7.2021., str. 6. i SL C 341, 24.8.2021., str. 23.

uvažavanjem raznolikosti zemalja i posljedica pandemije na društvo i na tržište rada. Promjene treba procijeniti primjenom holističkog pristupa.

2. Opće napomene

2.1. EGSO prepoznaje raznolikost i višestruku prirodu koncepta održivog kvalitetnog rada te ističe da se on sastoji od različitih sastavnica koje izravno ili neizravno utječu na kvalitetu života ljudi, prava radnikâ i socijalnu sigurnost radnikâ. EGSO istodobno priznaje da poslodavci i države članice imaju središnju ulogu u osiguravanju kvalitetnih radnih mjesta, kao i promicanju vještina, kvalitetnog zapošljavanja, novih i različitih oblika rada, sigurnosti, dobrobiti radnika i konkurentnosti poduzeća. Čini se da je Komisija toga svjesna s obzirom na to da su znatan broj programa i znatna količina financijske pomoći tijekom pandemije bolesti COVID-19, a posebno instrument SURE, bili usmjereni na gospodarski oporavak i održavanje socijalne sigurnosti ljudi. EGSO je uvjeren da gospodarski oporavak i razvoj europskog gospodarstva nisu mogući bez očuvanja i razvoja socijalne sigurnosti uz istodobno osiguravanje konkurentnog okruženja za europska poduzeća u svjetskom gospodarstvu, kao i da se gospodarski i socijalni oporavak moraju odvijati usporedno.

2.2. EGSO smatra da su Komisija, države članice te europski i nacionalni socijalni partneri odgovorni za osmišljavanje i provedbu mjera kojima se osigurava održiv kvalitetan rad. Stoga je potrebno zajedničkim naporima svih relevantnih dionika što prije razviti i provesti strategiju i mjere za osiguravanje održivog kvalitetnog rada.

2.3. Osiguravanje poštenih i konkurentnih uvjeta za europsko gospodarstvo, ulaganje u inovacije i razvoj, sprečavanje socijalnog dampinga, poticanje otvaranja radnih mjesta i promicanje pravednih radnih uvjeta i odgovarajućih poticaja trebali bi biti ključni elementi strategija Europske unije i država članica koji mogu znatno doprinijeti povećanju kvalitete rada.

2.4. Uz odgovarajuće uvjete europska poduzeća mogu doprinijeti održivom blagostanju, kvalitetnijim radnim mjestima i većoj dobrobiti. Za to su potrebni povoljni okvirni uvjeti, i to posebno u pogledu osiguranja pouzdane opskrbe energijom, kvalificirane radne snage, dobre prometne infrastrukture i učinkovitih tržišta rada.

2.5. Koncept održivog kvalitetnog rada jedna je od ključnih sastavnica kvalitete života i mora se razmatrati zajedno s konceptom održivog razvoja, uzimajući u obzir širi kontekst održivog rasta i zapošljavanja, posebno prelazak na zeleno gospodarstvo i digitalizaciju, koji mora biti pravedan za sve dionike. S tim u vezi EGSO posebno skreće pažnju na mišljenja koja je u ovom kontekstu već usvojio.

2.6. EGSO je uvjeren da provođenje ciljeva održivog razvoja iz Programa održivog razvoja do 2030., a posebno cilja br. 8 koji su 2015. usvojile 193 države članice Ujedinjenih naroda⁽⁹⁾, može znatno doprinijeti osiguravanju održivog kvalitetnog rada, također uzimajući u obzir gospodarski rast te potpuno i produktivno zapošljavanje. Europska komisija trebala bi se posebno tijekom razdoblja oporavka više usredotočiti na postizanje tih ciljeva i poticati države članice da ih dosegnu.

2.7. EGSO također ističe da je provedba načela utvrđenih u europskom stupu socijalnih prava i povezanom akcijskom planu, kao i relevantnih međunarodnih pravnih standarda⁽¹⁰⁾, od presudne važnosti za osiguravanje održivog kvalitetnog rada. EGSO je već usvojio određeni broj mišljenja u tom kontekstu i poziva europske institucije i države članice da u skladu sa svojim nadležnostima aktivno sudjeluju u njihovom provođenju sa socijalnim partnerima i drugim dionicima.

2.8. Pri osmišljavanju mjera za osiguravanje održivog, kvalitetnog rada, moraju se uzeti u obzir razni čimbenici koji utječu na kvalitetu života, osiguravanje dostojanstvenog rada, smanjenje nejednakosti i socijalne isključenosti, sprečavanje siromaštva i osiguravanje konkurentnosti europskog gospodarstva, a istodobno promiču neometani prelazak na digitalno i zeleno društvo i gospodarstvo. Svi ti čimbenici moraju biti u ravnoteži s ciljevima održivog razvoja, a socijalni partneri i organizacije civilnog društva moraju biti aktivno uključeni u osmišljavanje mjera. EGSO u ovom kontekstu naglašava važnost šireg socijalnog konsenzusa.

⁽⁹⁾ Promijeniti svijet: Program održivog razvoja do 2030.

⁽¹⁰⁾ Standardi ILO-a i članci 151. i 156. UFEU-a.

2.9. EGSO je svjestan raznih elemenata, čimbenika i okolnosti koji utječu na kvalitetu rada i njezino održivo osiguravanje, što je i istaknuo u svojem mišljenju ⁽¹¹⁾. Ti su elementi, primjerice, razina i predvidljivost plaća radnikâ, oblici i metode rada, radno okruženje, sigurnost i zdravlje na radu, stabilnost zaposlenja, cjeloživotno učenje, osposobljavanje radnika, redovito i predvidljivo radno vrijeme, zaštita prava radnika, ravnoteža između poslovnog i privatnog života, aktivan i djelotvoran socijalni dijalog.

2.10. EGSO napominje da je osiguravanje dostojanstvenog rada jedan od ključnih elemenata osiguravanja kvalitetnog rada. Stoga poziva Komisiju, države članice i socijalne partnere da posvete više pažnje pitanjima dostojanstvenog i kvalitetnog rada.

2.11. EGSO je svjestan činjenice da osiguravanje sastavnica kvalitetnog rada ovisi i o otpornosti europskih poduzeća na globalnom tržištu, kao i o stanju na unutarnjem tržištu, raznim poslovnim modelima i ekonomskim politikama. Stoga poziva Komisiju i države članice da, zajedno sa socijalnim partnerima, stvore uvjete koji potiču održiva ulaganja i time poslodavcima omogućuju osiguravanje održivog kvalitetnog rada i suzbijanje nepravednih praksi. Države članice raznim bi poticajima, politikama i odgovarajućim propisima trebale pomoći da se ta situacija ubrza.

3. COVID-19

3.1. EGSO napominje da je stopa gospodarske aktivnosti tijekom epidemije asimetrično padala i da je instrument SURE, koji je Komisija uspostavila tijekom pandemije, pomogao u očuvanju velikog broja radnih mjesta. Kako bi se izbjegla otpuštanja i spriječilo pogoršanje sigurnosti prihoda, države članice usvojile su razne sustave skraćenog radnog vremena, subvencija za plaće zaposlenika, privremenih dopusta (na primjer, radnici u djelatnostima čije obavljanje nije bilo dopušteno) sa smanjenom plaćom, razne mjere aktivne politike zapošljavanja, mjere zaštite mladih i starijih ljudi, subvencije kojima se djelomično nadoknađuje gubitak prihoda, osnovni prihod za određene skupine ljudi itd. Međutim, EGSO naglašava da te privremene mjere ne bi trebale zasjeniti potrebu za zdravim i održivim gospodarskim politikama u EU-u i državama članicama koje nastoje ostvariti novi rast i radna mjesta.

3.1.1. EGSO izražava žaljenje zbog toga što Komisija nije aktivno učinila uključivanje socijalnih partnera i drugih dionika jednim od važnih kriterija za dodjelu tih sredstava. U nekim državama članicama socijalni partneri nisu bili aktivno uključeni u određivanje mjera i politika za tržište rada. Oporavak i osiguravanje kvalitete rada u tim će se državama teže postići.

3.2. EGSO priznaje da se način provođenja nekih radnih aktivnosti tijekom pandemije promijenio do te mjere da će se neke promjene zadržati tijekom razdoblja oporavka i nakon njega. Stoga je odlučujuće prepoznati te promjene, pristupiti im na odgovarajući način, pratiti ih i razvijati u smjeru osiguravanja trajne kvalitete rada s ciljem stvaranja dodatnih prilika za poduzeća i radnike. Posebnu bi pažnju trebao posvetiti učinku i posljedicama digitalizacije i uvođenja umjetne inteligencije na radna mjesta.

3.3. EGSO ističe da su uslijed pandemije u prvi plan došli određeni gospodarski i poslovni modeli i oblici te načini obavljanja rada koje se prije pandemije previđalo ili kojima se pridavalo malo pažnje. Potrebno je pobrinuti se da ti sve učestaliji oblici poslovanja i rada ne utječu loše na tržište ni kvalitetu rada i da ne predstavljaju nepoštenu praksu.

3.4. EGSO pozdravlja Preporuku Komisije o učinkovitoj aktivnoj potpori zapošljavanju (EASE) nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 i poziva države članice da daju prednost politikama tržišta u okviru kojih je ulaganje u ljude jedan od ključnih elemenata u prevladavanju ove krize, uzimajući u obzir potrebu za zelenom i digitalnom tranzicijom. Države članice trebale bi uključiti mjere učinkovite aktivne potpore zapošljavanju (EASE) u svoje nacionalne planove za oporavak i otpornost.

⁽¹¹⁾ SL C 125, 21.4.2017., str. 10., točka 3.4.

3.5. EGSO je zabrinut zbog toga što se mentalno stanje europskih radnika tijekom pandemije znatno pogoršalo, i to osobito među mladima i onima koji su izgubili posao⁽¹²⁾. Stoga EGSO poziva na holistički i zajednički pristup u cilju kombiniranja ambicioznih politika u području zdravlja, sigurnosti i mentalne dobrobiti.

3.6. EGSO ponavlja svoje stajalište i prijedloge izražene u raznim mišljenjima⁽¹³⁾ o pitanjima koja se odnose na budućnost rada, digitalizaciju, rad od kuće, organizaciju radnog vremena, cjeloživotno učenje i osposobljavanje te ravnotežu između poslovnog i privatnog života. Sve navedeno o kvalitetnom radu vrijedi za sve koji rade, bez obzira na njihovo državljanstvo, zbog čega su imigracija i integracija državljana trećih zemalja važni.

3.7. S obzirom na promjene koje je donijela pandemija, istovremenu evoluciju digitalizacije i činjenicu da na kvalitetan rad utječe mnogo čimbenika, ovo se mišljenje usredotočuje samo na neke aspekte koji su bili istaknuti tijekom slovenskog predsjedanja i koji iziskuju posebnu pažnju u području razvoja kvalitetnog rada. To su: 1) prilagođavanje radnog okruženja sve starijem stanovništvu, 2) osposobljavanje i cjeloživotno učenje, 3) osiguravanje jednakosti, 4) razmatranje prednosti i zamki digitalizacije i umjetne inteligencije i 5) uloga socijalnih partnera.

4. Prilagođavanje radnog okruženja sve starijem stanovništvu

4.1. Budući da je stanovništvo Europe sve starije, radni vijek u većini država članica također traje dulje, a stvarna dob za umirovljenje sve je viša. Zbog toga je potrebno stvoriti odgovarajuće radne uvjete za starije ljude. To se prvenstveno odnosi na prilagođavanje njihovim psihofizičkim sposobnostima, istodobno osiguravajući da njihova baza vještina bude ažurirana u skladu s potrebama tržišta rada. Poboljšanje zdravstvene zaštite na radnom mjestu i pristup starijih radnika cjeloživotnom učenju također su neophodni za osiguravanje kvalitete rada starijih radnika.

4.2. Iako je osiguravanje primjerenih radnih uvjeta u prvom redu dužnost poslodavca, i tripartitna suradnja između socijalnih partnera i vlada ima važnu ulogu u tom području jer ti subjekti s pomoću svog znanja o radnim postupcima i samim radnicima mogu, posredstvom socijalnog dijaloga i kolektivnih ugovora na odgovarajućoj razini, pomoći stvoriti radno okruženje koje starijim radnicima omogućuje uredan rad.

4.3. I države članice u tome imaju važnu ulogu. Pružanjem odgovarajuće razine socijalne sigurnosti, pristupa kvalitetnim zdravstvenim uslugama te raznim poticajima i subvencijama one mogu pomoći stvoriti radno okruženje koje ljudima omogućava siguran i produktivan rad dok stare.

4.4. EGSO predlaže da se više pažnje posveti provođenju politika za tržište rada u vezi s demografijom u kontekstu europskog semestra. Od presudne je važnosti da se u strategije i u provođenje politika i mjera koje se odnose na starije ljude na tržištu rada, uključujući i primjerenu integraciju na tržišta rada, aktivno uključuju socijalni partneri.

4.5. Potrebno je razviti moderne i inovativne načine suradnje mlađih i starijih generacija. Nužna je odgovarajuća dvosmjerna razmjena znanja i iskustava.

5. Osposobljavanje i cjeloživotno učenje

5.1. U svojim je mišljenjima EGSO opetovano naglašavao važnost cjeloživotnog učenja i osposobljavanja i za nezaposlene i za zaposlene radnike⁽¹⁴⁾.

⁽¹²⁾ Eurofound (2021.), Život, posao i COVID-19 (ažuriranje iz travnja 2021.): pogoršanje mentalnog zdravlja i pad povjerenja u EU-u s ulaskom u drugu godinu pandemije, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, str. 4.

⁽¹³⁾ SL C 129, 11.4.2018., str. 44.; SL C 197, 8.6.2018., str. 45.; SL C 237, 6.7.2018., str. 8.; SL C 367, 10.10.2018., str. 15.; SL C 440, 6.12.2018., str. 37.; SL C 232, 14.7.2020., str. 18.

⁽¹⁴⁾ Kao što je navedeno u SL C 374, 16.9.2021., str. 38.

5.2. EGSO naglašava važnost pravovremenog predviđanja potreba radnika i poslodavaca u vezi s vještinama i strateškim planiranjem u tom području, što iziskuje suradnju socijalnih partnera, osobito na sektorskoj i poslovnoj razini.

5.3. Posebna bi se pažnja trebala posvetiti dugotrajno nezaposlenim osobama i onima koji dugo nisu bili na tržištu rada. Dugo izbjivanje s tržišta rada u velikoj mjeri negativno utječe na zapošljivost, osobito s obzirom na brzinu digitalnih promjena⁽¹⁵⁾. Zatvaranjem određenih aktivnosti, zbog čega su radnici ostali kod kuće, pandemija je produbila taj problem. Zbog toga su u tim situacijama potrebne djelotvorne aktivne politike zapošljavanja.

5.4. Aktivnosti osposobljavanja trebale bi biti usmjerene na podizanje svijesti poslodavaca o važnosti pravovremenog planiranja kad je riječ o potrebnim vještinama i kompetencijama za budući rad. S tim u vezi EGSO preporučuje da se posebna pozornost posveti planovima digitalnog osposobljavanja radnika.

5.5. EGSO predlaže da države članice razmotre i financijske i porezne poticaje za poslodavce kojima bi oni aktivnije osposobljavali radnike, bilo u obliku izravnog financiranja ili u obliku poreznih olakšica za poduzeća.

6. Osiguravanje jednakosti

6.1. EGSO smatra da je tijekom i nakon oporavka ključno održati jednakost s obzirom na osobne okolnosti i spriječiti sve oblike diskriminirajućih praksi. Iako se prepoznaju mogućnosti koje nude različiti oblici rada, postoji i opasnost da bi se time mogla povećati nejednakost među radnicima, uključujući rodnu nejednakost⁽¹⁶⁾. Potrebno je pronaći načine da se osigura jednako postupanje prema radnicima putem svih primjerenih kanala, kako zakonodavstvom tako i kolektivnim ugovorima.

6.2. EGSO napominje da jednakost nije bila zajamčena tijekom pandemije jer usvojene mjere nisu obuhvaćale sve radnike i sva poduzeća. Malim i srednjim poduzećima, radnicima na nesigurnim radnim mjestima, samozaposlenim osobama, migrantima, mladima i ženama često je bio uskraćen pristup naknadi za gubitak prihoda ili nisu bili obuhvaćeni mjerama. Iz ovoga proizlazi da su se siromaštvo i društvena isključenost povećali tijekom epidemije. Brojna su poduzeća također prestala poslovati, što je dovelo do gubitka radnih mjesta.

6.3. EGSO napominje da se položaj žena na tržištu rada znatno pogoršao tijekom pandemije⁽¹⁷⁾: mnoge su žene ostale bez posla, pogoršala se ravnoteža između poslovnog i privatnog života, a u konačnici se povećala i nesigurnost zaposlenja.

6.4. Na tržištu rada pogoršao se i položaj migranata te mladih kojima je sve teže pronaći posao. Osim toga, oni se u još i većoj mjeri suočavaju s nesigurnim oblicima rada, što ne jamči kvalitetan život.

6.5. Nejednakost se najviše odražava na razinu prihoda i stabilnost zaposlenja. EGSO je stoga duboko uvjeren da se politikama tržišta rada mora riješiti problem razlike u plaćama, zajedno s mjerama kojima se promiče transparentnost plaća, suzbija horizontalna i vertikalna segregacija na tržištu rada, potiče rad na puno radno vrijeme za žene, uklanjaju ograničenja povezana s neplaćenim pružanjem skrbi te osigurava provedba načela jednakih plaća za rad jednake vrijednosti. Potrebne su i mjere kojima se osigurava poštovanje prava radnika. Treba poticati i socijalni dijalog s naglaskom na kolektivnom pregovaranju u područjima atipičnih djelatnosti poput rada u kućanstvu, poslova skrbi, rada putem platformi i sličnog.

7. Digitalizacija i umjetna inteligencija

7.1. Digitalizacija koju poslodavci provode u radnim procesima ima velik učinak na radne odnose, odnosno ima i pozitivne i negativne posljedice.

⁽¹⁵⁾ Digitalne vještine i osposobljavanje radnika znatno variraju u svim državama članicama EU-a i to produbljuje nejednakosti u okolnostima u kojima se radnici nalaze. U 2019. je u prosjeku manje od 25 % poduzeća u EU-u provelo digitalno osposobljavanje, a postoci variraju od 6 % u Rumunjskoj do 37 % u Finskoj.

⁽¹⁶⁾ SL C 220, 9.6.2021., str. 13.

⁽¹⁷⁾ <https://eige.europa.eu/news/covid-19-derails-gender-equality-gains>.

7.2. Digitalna rješenja izazivaju zabrinutost i u pogledu ugovornih odnosa između radnika i poslodavaca. Kako bi se osigurale održive sastavnice kvalitetnog rada, potrebno je pratiti razvoj na tržištu rada i osigurati odgovarajuće mehanizme za zaštitu temeljnih prava radnikâ, bez ometanja razvoja digitalnih rješenja. EU, države članice, socijalni partneri i drugi dionici trebali bi igrati svatko svoju ulogu u pronalasku pravednih rješenja za bojazni građana. EGSO naglašava da povećana digitalizacija u svijetu rada može donijeti koristi, ali i izazove. U tom pogledu EGSO priznaje da brza provedba Okvirnog sporazuma europskih socijalnih partnera o digitalizaciji može imati važnu ulogu ⁽¹⁸⁾.

7.3. Hitno je potrebno upravljanje umjetnom inteligencijom na radnom mjestu, osobito radi sprečavanja diskriminirajućih praksi, nezakonitog nadzora nad radnicima, npr. u vezi s pravom na isključivanje, i drugih štetnih postupanja prema radnicima. Socijalni partneri moraju biti uključeni u postupke donošenja i provedbe zakonodavstva o umjetnoj inteligenciji.

Bruxelles, 23. rujna 2021.

Predsjednica
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Christa SCHWENG

⁽¹⁸⁾ The European Social Partners framework agreement_and_studies/2020-06-22_agreement_on_digitalisation_-_with_signatures.pdf.

PRILOG

Sljedeći su amandmani odbijeni tijekom rasprave premda su dobili barem četvrtinu glasova (pravilo 43. stavak 2. Poslovnika):

AMANDMAN 3.**Podnose:**

ARDHE Christian

HOŠTÁK Martin

KONTKANEN Mira-Maria

LE BRETON Marie-Pierre

SOC/685**Ključne sastavnice održivog kvalitetnog rada tijekom i nakon oporavka****Točka 2.9.****Izmijeniti kako slijedi:**

Mišljenje Stručne skupine	Amandman
<p>EGSO je svjestan raznih elemenata, čimbenika i okolnosti koji utječu na kvalitetu rada i njezino održivo osiguravanje, što je i istaknuo u svojem mišljenju⁽¹⁾. Ti su elementi, primjerice, razina i predvidljivost plaća radnikâ, oblici i metode rada, radno okruženje, sigurnost i zdravlje na radu, stabilnost zaposlenja, cjeloživotno učenje, osposobljavanje radnika, redovito i predvidljivo radno vrijeme, zaštita prava radnika, ravnoteža između poslovnog i privatnog života, aktivan i djelotvoran socijalni dijalog i slično.</p> <p>⁽¹⁾ SL C 125, 21.4.2017., str. 10., točka 3.4.</p>	<p>EGSO je svjestan raznih elemenata, čimbenika i okolnosti koji utječu na kvalitetu rada i njezino održivo osiguravanje, što je i istaknuo u svojem mišljenju⁽¹⁾. Ti su elementi, primjerice, razina i predvidljivost plaća radnikâ, oblici i metode rada, uključujući potrebu za različitim oblicima rada i fleksibilnošću u okviru socijalnog dijaloga, radno okruženje, sigurnost i zdravlje na radu, stabilnost zaposlenja, cjeloživotno učenje, osposobljavanje radnika, redovito i predvidljivo radno vrijeme, zaštita prava radnika, ravnoteža između poslovnog i privatnog života, aktivan i djelotvoran socijalni dijalog i slično.</p> <p>⁽¹⁾ SL C 125, 21.4.2017., str. 10., točka 3.4.</p>

Rezultat glasanja:

Za: 92

Protiv: 120

Suzdržani: 15

AMANDMAN 4.**Podnose:**

ARDHE Christian

HOŠTÁK Martin

KONTKANEN Mira-Maria

LE BRETON Marie-Pierre

SOC/685**Ključne sastavnice održivog kvalitetnog rada tijekom i nakon oporavka****Točka 3.3.****Izmijeniti kako slijedi:**

Mišljenje Stručne skupine	Amandman
EGSO ističe da su uslijed pandemije u prvi plan došli određeni gospodarski i poslovni modeli i oblici te načini obavljanja rada koje se prije pandemije previdalo ili kojima se pridavalo malo pažnje. Potrebno je pobrinuti se da ti sve učestaliji oblici poslovanja i rada ne utječu loše na tržište ni kvalitetu rada i da ne predstavljaju nepoštenu praksu.	EGSO ističe da su uslijed pandemije u prvi plan došli određeni gospodarski i poslovni modeli i oblici te načini obavljanja rada koje se prije pandemije previdalo ili kojima se pridavalo malo pažnje. Iako je važno i na europskoj i na nacionalnoj razini poboljšati poduzetničke politike i politike naklonjene samopoduzetnicima te promicati održivi razvoj tih sve učestalijih oblika poslovanja i rada, trebalo bi osigurati da oni ne utječu loše na tržište ni kvalitetu rada i da ne predstavljaju nepoštenu praksu.

Rezultat glasanja:

Za: 90

Protiv: 125

Suzdržani: 16

AMANDMAN 5.**Podnose:**

ARDHE Christian

HOŠTÁK Martin

KONTKANEN Mira-Maria

LE BRETON Marie-Pierre

SOC/685**Ključne sastavnice održivog kvalitetnog rada tijekom i nakon oporavka**

Točka 6.2.**Izmijeniti kako slijedi:**

Mišljenje Stručne skupine	Amandman
<p>EGSO napominje da jednakost nije bila zajamčena tijekom pandemije jer usvojene mjere nisu obuhvaćale sve radnike i sva poduzeća. Malim i srednjim poduzećima, radnicima na nesigurnim radnim mjestima, samozaposlenim osobama, migrantima, mladima i ženama često je bio uskraćen pristup naknadi za gubitak prihoda ili nisu bili obuhvaćeni mjerama. Iz ovoga proizlazi da su se siromaštvo i društvena isključenost povećali tijekom epidemije. Brojna su poduzeća također prestala poslovati, što je dovelo do gubitka radnih mjesta.</p>	<p>EGSO napominje da jednakost nije bila zajamčena tijekom pandemije jer usvojene mjere nisu obuhvaćale sve radnike i sva poduzeća. Malim i srednjim poduzećima, radnicima na manje stabilnim i manje sigurnim radnim mjestima, samozaposlenim osobama, migrantima, mladima i ženama često je bio uskraćen pristup naknadi za gubitak prihoda ili nisu bili obuhvaćeni mjerama. Iz ovoga proizlazi da su se siromaštvo i društvena isključenost povećali tijekom epidemije. Brojna su poduzeća također prestala poslovati, što je dovelo do gubitka radnih mjesta.</p>

Rezultat glasanja:

Za: 88

Protiv: 138

Suzdržani: 14

AMANDMAN 6.**Podnose:**

ARDHE Christian

HOŠTÁK Martin

KONTKANEN Mira-Maria

LE BRETON Marie-Pierre

SOC/685**Ključne sastavnice održivog kvalitetnog rada tijekom i nakon oporavka****Točka 6.3.****Izmijeniti kako slijedi:**

Mišljenje Stručne skupine	Amandman
<p>EGSO napominje da se položaj žena na tržištu rada znatno pogoršao tijekom pandemije ⁽¹⁷⁾: mnoge su žene ostale bez posla, pogoršala se ravnoteža između poslovnog i privatnog života, a u konačnici se povećala i nesigurnost zaposlenja.</p> <p>⁽¹⁷⁾ https://eige.europa.eu/news/covid-19-derails-gender-equality-gains.</p>	<p>EGSO napominje da se položaj žena na tržištu rada znatno pogoršao tijekom pandemije ⁽¹⁷⁾: mnoge su žene ostale bez posla, pogoršala se ravnoteža između poslovnog i privatnog života, a u konačnici se povećao i izazov pronalaska stabilnijeg i sigurnijeg zaposlenja.</p> <p>⁽¹⁷⁾ https://eige.europa.eu/news/covid-19-derails-gender-equality-gains.</p>

Rezultat glasanja:

Za: 80

Protiv: 143

Suzdržani: 10

AMANDMAN 7.**Podnose:**

ARDHE Christian

HOŠTÁK Martin

KONTKANEN Mira-Maria

LE BRETON Marie-Pierre

SOC/685**Ključne sastavnice održivog kvalitetnog rada tijekom i nakon oporavka****Točka 6.4.****Izmijeniti kako slijedi:**

Mišljenje Stručne skupine	Amandman
Na tržištu rada pogoršao se i položaj migranata te mladih kojima je sve teže pronaći posao. Osim toga, oni se u još i većoj mjeri suočavaju s nesigurnim oblicima rada, što ne jamči kvalitetan život.	Na tržištu rada pogoršao se i položaj migranata te mladih kojima je sve teže pronaći posao. Osim toga, oni se u još i većoj mjeri suočavaju s izazovom pronalaska stabilnijeg i sigurnijeg oblika rada.

Rezultat glasanja:

Za: 80

Protiv: 143

Suzdržani: 10

AMANDMAN 8.**Podnose:**

BARRERA CHAMORRO Maria del Carmen

MEYNENT Denis

SALIS-MADINIER Franca

ZORKO Andrej

SOC/685**Ključne sastavnice održivog kvalitetnog rada tijekom i nakon oporavka**

Točka 6.5.**Izmijeniti kako slijedi:**

Mišljenje Stručne skupine	Amandman
<p>Nejednakost se najviše odražava na razinu prihoda i stabilnost zaposlenja. EGSO je stoga duboko uvjeren da se politikama tržišta rada mora riješiti problem razlike u plaćama, zajedno s mjerama kojima se promiče transparentnost plaća, suzbija horizontalna i vertikalna segregacija na tržištu rada, potiče rad na puno radno vrijeme za žene, uklanjaju ograničenja povezana s neplaćenim pružanjem skrbi te osigurava provedba načela jednakih plaća za rad jednake vrijednosti. Potrebne su i mjere kojima se osigurava poštovanje prava radnika. Treba poticati i socijalni dijalog s naglaskom na kolektivnom pregovaranju u područjima atipičnih djelatnosti poput rada u kućanstvu, poslova skrbi, rada putem platformi i sličnog.</p>	<p>Nejednakost se najviše odražava na razinu prihoda i stabilnost zaposlenja. EGSO je stoga duboko uvjeren da se politikama tržišta rada mora riješiti problem razlike u plaćama, zajedno s obvezujućim mjerama kojima se promiče transparentnost plaća, rješava horizontalna i vertikalna segregacija na tržištu rada, potiče rad na puno radno vrijeme za žene, uklanjaju ograničenja povezana s neplaćenim pružanjem skrbi te osigurava provedba načela jednakih plaća za rad jednake vrijednosti. Potrebne su i mjere kojima se osigurava poštovanje prava radnika. Treba poticati i socijalni dijalog s naglaskom na kolektivnom pregovaranju u područjima atipičnih djelatnosti poput rada u kućanstvu, poslova skrbi, rada putem platformi i sličnog.</p>

Rezultat glasanja:

Za: 102

Protiv: 113

Suzdržani: 16

AMANDMAN 10.**Podnose:**

ARDHE Christian

HOŠTÁK Martin

KONTKANEN Mira-Maria

LE BRETON Marie-Pierre

SOC/685**Ključne sastavnice održivog kvalitetnog rada tijekom i nakon oporavka****Točka 7.3.****Izmijeniti kako slijedi:**

Mišljenje Stručne skupine	Amandman
<p>Hitno je potrebno upravljanje umjetnom inteligencijom na radnom mjestu, osobito radi sprečavanja diskriminirajućih praksi, nezakonitog nadzora nad radnicima, npr. u vezi s pravom na isključivanje, i drugih štetnih postupanja prema radnicima. Socijalni partneri moraju biti uključeni u postupke donošenja i provedbe zakonodavstva o umjetnoj inteligenciji.</p>	<p>Kako bi se osigurao transparentan i uravnotežen razvoj umjetne inteligencije, hitno je potrebno upravljanje njome na radnom mjestu, osobito radi ublažavanja neutemeljene zabrinutosti, promicanja autonomije radnika i sprečavanja diskriminirajućih praksi, nezakonitog nadzora nad radnicima i drugih štetnih postupanja prema radnicima. Socijalni partneri moraju biti uključeni u postupke donošenja i provedbe zakonodavstva o umjetnoj inteligenciji.</p>

Rezultat glasanja:

Za: 88

Protiv: 136

Suzdržani: 10

AMANDMAN 11.**Podnose:**

ARDHE Christian

HOŠTÁK Martin

KONTKANEN Mira-Maria

LE BRETON Marie-Pierre

SOC/685**Ključne sastavnice održivog kvalitetnog rada tijekom i nakon oporavka****Točka 1.1.****Izmijeniti kako slijedi:**

Mišljenje Stručne skupine	Amandman
<p>Kvaliteta rada jedna je od temeljnih sastavnica kvalitete života. Kvaliteta rada jedna je od temeljnih sastavnica kvalitete života. Potrebno je pridržavati se načela kvalitete rada za kvalitetu života zato što je ono preduvjet održivog društvenog razvoja. EGSO je stoga uvjeren da bi se tom načelu trebala posvetiti posebna pažnja u politikama EU-a jer se moraju spriječiti rizici od nejednakosti, siromaštva, društvene isključenosti i nepoštenog tržišnog natjecanja;</p>	<p>Kvaliteta rada jedna je od temeljnih sastavnica kvalitete života i mora se razmatrati zajedno s konceptom održivog razvoja, uzimajući u obzir širi kontekst održivog rasta i zapošljavanja, posebno prelazak na zeleno gospodarstvo i digitalizaciju. EGSO istodobno prepoznaje ulogu poslodavaca u promicanju vještina, zapošljavanja, različitih oblika rada, sigurnosti, dobrobiti radnika i konkurentnosti poduzeća. Stoga je uvjeren da bi se kvaliteti rada kao sastavnici gospodarskog rasta i zapošljavanja trebala posvetiti posebna pažnja u politikama EU-a jer se time može znatno doprinijeti jačanju održivog rasta, zapošljavanja i produktivnosti uz istodobno suzbijanje rizika od nejednakosti, siromaštva, društvene isključenosti i nepoštenog tržišnog natjecanja.</p>

Rezultat glasanja:

Za: 79

Protiv: 136

Suzdržani: 11

AMANDMAN 12.**Podnose:**

ARDHE Christian

HOŠTÁK Martin

KONTKANEN Mira-Maria

LE BRETON Marie-Pierre

SOC/685**Ključne sastavnice održivog kvalitetnog rada tijekom i nakon oporavka**

Točka 1.2.**Dodati novu točku:****Pozicija: nakon postojeće točke – ista razina**

Mišljenje Stručne skupine	Amandman
	<p><i>EGSO naglašava da je potrebno sveobuhvatno i dobro usmjereno djelovanje kako bi se osigurala prilagodljiva, otporna i uključiva tržišta rada u državama članicama, među ostalim i zbog pandemije, s posebnim naglaskom na osiguravanju fleksibilnih radnih mjesta. Međutim, EGSO ističe da se razvoj tržišta rada mora podržati, a ne prekomjerno regulirati ili ometati. Posebnu pozornost treba posvetiti načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti u pogledu nadležnosti EU-a i država članica te različitih instrumenata koji su im na raspolaganju. Kad je riječ o osiguravanju čvrstih gospodarskih temelja za podupiranje pravedne tranzicije u Europi, naglasak bi trebao biti na stvaranju pravednog, stabilnog i predvidljivog regulatornog okvira za poduzeća, uključujući izbjegavanje administrativnog opterećenja za poduzeća.</i></p>

Rezultat glasanja:

Za: 79

Protiv: 144

Suzdržani: 7

AMANDMAN 15.**Podnose:**

ARDHE Christian

HOŠTÁK Martin

KONTKANEN Mira-Maria

LE BRETON Marie-Pierre

SOC/685**Ključne sastavnice održivog kvalitetnog rada tijekom i nakon oporavka****Točka 1.12.****Izmijeniti kako slijedi:**

Mišljenje Stručne skupine	Amandman
<p>EGSO napominje da se Mehanizam za oporavak i otpornost ne bavi izravno sastavnicama kvalitetnog rada te stoga poziva Komisiju da dopuni taj dio mehanizma. Kvalitetan rad ključan je za postizanje ciljeva postavljenih Mehanizmom za oporavak i otpornost. Ne smije se zanemariti ranjive skupine, kao što su radnici na nesigurnim radnim mjestima i mladi radnici, koje je epidemija najteže pogodila.</p>	<p>EGSO napominje da se Mehanizam za oporavak i otpornost ne bavi izravno sastavnicama kvalitetnog rada te stoga poziva Komisiju da se pobrine da im se u provedbi mehanizma posveti odgovarajuća pozornost. Kvalitetan rad ključan je za postizanje ciljeva postavljenih Mehanizmom za oporavak i otpornost. Ne smije se zanemariti ranjive skupine koje je epidemija najteže pogodila.</p>

Rezultat glasanja:

Za: 82

Protiv: 140

Suzdržani: 8
